

Важливість правильного планування пташника в безклітинній вольєрній системі.

Імітуючи природу в вольєрній системі, птахи можуть легко пересуватися по всій системі та краще виражати свою природну поведінку. Це підвищує добробут тварин. Вони можуть подряпуватися, «купатися» в середовищі (пилу) підстилки, спати в системі на жердинах, відкладати яйце в безпечному темному гнізді, а також їсти та пити в системі. Якщо птахам буде дозволено виражати свою природну поведінку, ви можете мінімізувати пов'язаний з нею стрес, наприклад, розкльовування пір'я.

Вибір вольєрної системи

Перший важливий етап у веденні ефективного вольєрного господарства – це переміщення птахів, які вирощувались у вольєрній системі таким чином, щоб знати, де знайти їжу та воду, гнізда та сідала. Це означає, що план виробничих приміщень має відображати таку систему пташників, яка б відповідала розмірам будівлі (довжина, ширина, висота) та системі вентиляції (наприклад, розташуванню повітряних отворів). Вольєрні системи можуть мати додаткові рівні для розміщення більшої кількості птахів, але ці висотні системи підходять не для всіх існуючих пташників. Можна вибрати один або два рівні, в залежності від ширини будинку. Інші фактори, які слід прийняти до уваги, це наявність природного освітлення або можливість зовнішнього доступу. Денне світло та вихід назовні суттєво впливають на пересування та розподіл птахів у пташнику, тому їх слід враховувати при виборі вольєрної системи.

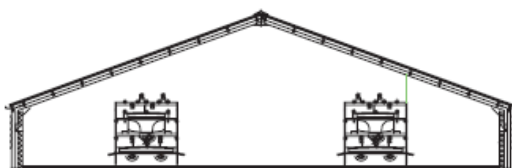

Figure 1. Bolegg Terrace

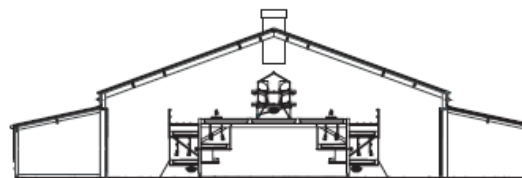

Figure 2. RED-L

Деякі приклади можна знайти на малюнках 1-2:

На малюнку 1 зображено низький пташник з двома окремими рядами вольєрів.

На малюнку 2 зображено високий пташник з виходом назовні з обох його сторін.

Вольєри, розроблені з урахуванням потреб птахів

Кожна система має свої власні специфікації, але всі вони відповідають потребам птахів. На кожному етапі розвитку враховується природна поведінка курки-несучки. На малюнку 3 ви можете побачити типовий щоденний розклад курки-несучки, який дуже схожий на те, як проводив день її предок (червона курка джунглів) (Collias and Collias, 1967). Червоний птах джунглів спав на деревах, щоб захиститися від хижаків, і домашня птиця теж вважає за найкраще спати на висоті. Вольєрні системи мають досить багато сідал у верхній частині системи і забезпечують достатньо місця для сну всіх курей. Коли птахи сплять у системі, вони мають легкий доступ до корму, води та гнізда після сну. Ще одна перевага полягає в тому, що птахи не будуть стискати один одного, при розміщені на сідалах. Прокинувшись, птахи хочуть їсти. Щоб зробити перехід від сідала до годівниці легким, сідала розташовують одне від одного

та безпосередньо від платформ на заданій відстані та під заданим кутом. Курям-несучкам важче стрибнути вниз до конструкції під кутом 60°, ніж під кутом 30° або 45° (Scott et al., 1997). Якщо конструкції розташовані ближче одна до одної, несучкам стає все важче маневрувати щоб не травмуватись. Після їжі, щоб полегшити травлення птахи хочуть пити. Щоб кури рухалися в правильному напрямку для наступної діяльності, а саме, кладки яєць, поїлка розташована перед гніздом,. Коли кури відчувають потребу знести яйце, до гнізда залишається лише маленький крок.

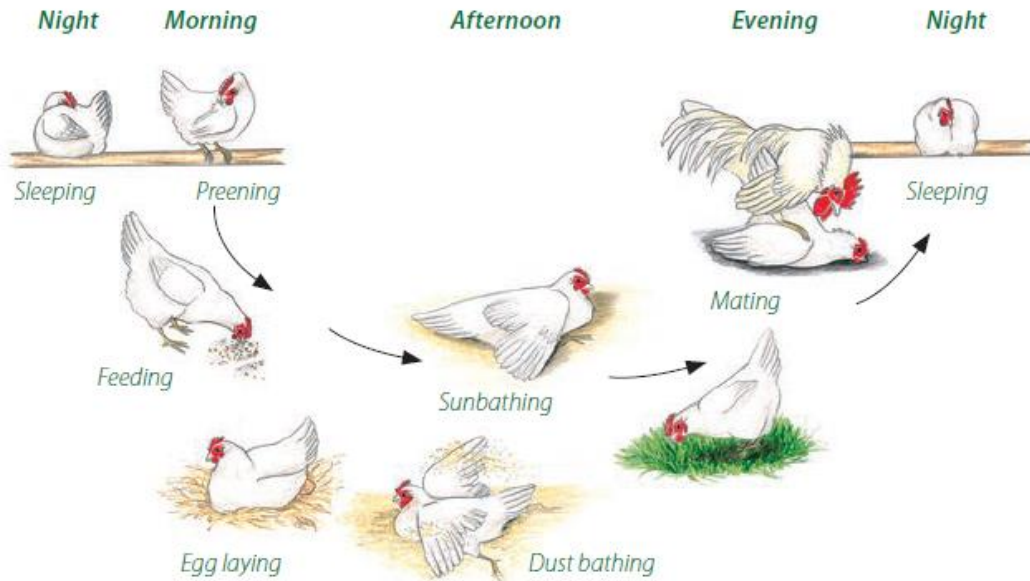

Figure 3. Daily routine of a chicken. Mating only applies for breeders and will not be discussed in this article
Source: Poultry Signals, Roodbont Publishers.

Для відкладання яєць птахи віддають перевагу безпечному та темному місцю, яке сконструйовано у формі гнізда (Stämpfli et al., 2012). Гніздо завжди розташовують у найспокійнішому місці вольєра. Іншим важливим аспектом гнізда є те, що до нього має бути легкий доступ. Тож не робить перешкод на шляху до гнізда, бо тоді птахи знайдуть інше місце для кладки яєць. Яйця, відкладені в інших крім гнізда місцях, наприклад, у зоні подряпин або в підстилці, часто брудні та розбиті, що знижує їх вартість (Appleby et al., 1988). Однією з перешкод на шляху до гнізда можуть бути годівниці. Якщо вони розташовані занадто близько одна до одної або занадто низько, то птахам буде важко дістатися до гнізда. Це також може призвести до того, що кури будуть сідати навпроти годівниць, сприймаючи це як місце для гніздування, в результаті чого яйця будуть відкладатися поруч з годівницею. А коли поза гніздом буде хоч одне яйце, це привабить інших курей також знести там свої яйця. Після періоду несучості є час для розваг і відпочинку. Кури вистрибують із системи, де вони можуть трохи «покупатись» в пилу, а в деяких пташниках навіть вийти назовні, щоб «прогулятися» та «подихати свіжим повітрям». Після цього птахи знову зголодніють, та будуть готові до наступного періоду годування. Коли день добігає кінця, всі птахи повинні знайти дорогу до сідала, щоб лягти спати.

У безклітинній вольєрній системі важливо, щоб кожна курка мала мінімальну відстань доступу до годівниці та сідала, а також мінімальний простір для гніздування та напоювання. Положення щодо мінімальних вимог відрізняються в залежності від нормативів, введених кожною окремою країною, і виробник враховує їх при проектуванні системи пташника. Дотримання вимог є не лише юридичною справою, але й справою, важливою для здоров'я та добробуту

птахів. Достатній простір для прийняття їжі, напування, відкладання яєць, «купання» в пилу та сну зменшує стрес і агресію птахів у пташнику. Дослідження показують, що агресивна поведінка та штовханина (направлена проти інших курей) зменшилися із збільшенням довжини годівниці (Sirovnik et al., 2018). Простір до годівниці в розмірі 4 см на курку, як рекомендовано в США, призводив до удвічі більшої кількості агресивних взаємодій між птахами порівняно з простором у 10 см, що є вимогою європейського законодавства. Подібні результати були отримані в дослідженні, яке порівнювало розмір простору гнізда, що відводилось на одну курку. А саме, там де передбачалось 70 см² простору гнізда на птицю, це призводило до вдвічі більшої кількості випадків клювання та агресивних дій з боку птиці в порівнянні із 100 см² простору гнізда на птицю (Hunniford et al., 2014). Однорідність стада також впливає на визначення простору до годівниці та поїлки, тому що птахи, маючи до них рівний доступ, мають відповідно можливість рости з однаковою швидкістю (Carmichael et al., 1999). Малюнок 4 показує, як правильне положення всіх елементів у вольєрі полегшує пересування птахів в режимі від сну до їжі, напування та кладки яєць у гніздо.

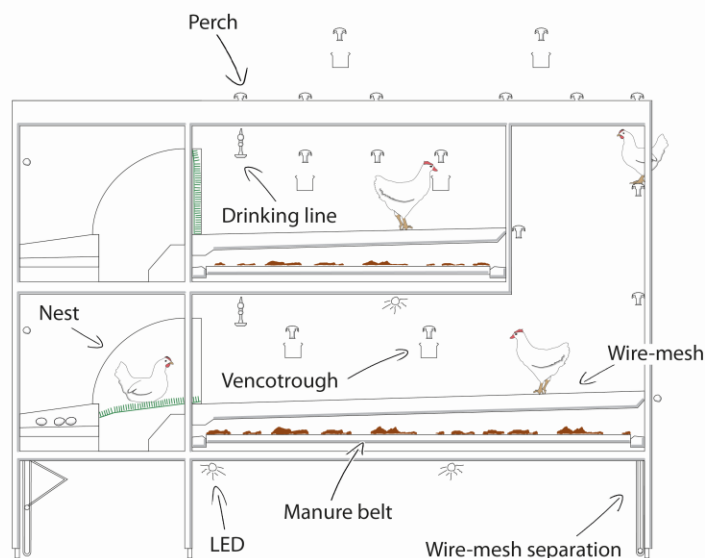

Figure 4: Bolegg Gallery 2Tier

Більш важливі міркування щодо планування

Важливо стежити, щоб система вентиляції не створювала протягів поблизу гнізд. В експерименті, який порівнював гнізда з потоком повітря всередині гнізда та без нього, було виявлено, що кури уникають гнізда з потоком повітря (van den Oever et al., 2020). Це навіть більш важливо в холодному кліматі, оскільки потік повітря з низькою температурою буде менш комфортним для птиці, ніж потік повітря з вищою температурою. Завдяки наявності у пташнику стрічок для переміщення посліду та аераційних труб ми гарантуємо, що система буде залишатися чистою, а середовище пташника максимально оптимальним. Коли ви починаєте працювати з вольєром, важливо усвідомлювати, що, оскільки птахи вільні, вони можуть дістатися будь до чого. Кури-несучки дуже цікаві і люблять клювати все що побачать, наприклад ізоляційний матеріал. Сам вольєр міцний, але подбайте про те, щоб все у пташнику було таким же міцним. Зверніть особливу увагу на службове приміщення. Це будь-яка зона

попереду, а іноді й позаду пташника, в якій, наприклад, можуть бути розташовані ваші електричні шафи, і куди кури повинні не мати доступу.

Освітлення

Є одна тема, яка поки що не обговорюється, але вона може вплинути на ваші результати. Це освітлення у вашому пташнику. Потрібно враховувати кілька аспектів. По-перше, чи надходить в пташник природне світло ззовні, по-друге, як розташовані в пташнику світильники, і по-третє, чи є освітлення всередині вольєрної системи. Світильники слід розташувати таким чином, щоб у будинку не було темних кутів, оскільки вони є привабливими для кладки яєць. Щоб зробити гнізда найбільш привабливими для відкладання яєць вони повинні бути розташовані у найтемніших місцях пташника. Якщо освітлення розподілено належним чином, все одно належить знати, як ним користуватися. Інтенсивність світла та порядок його увімкнення та вимикання мають величезний вплив на поведінку та продуктивність птахів. Якщо робити це неправильно, то наслідком можуть бути такі проблеми, як розкльовування пір'я та велика кількість яєць відкладених на підлогу та в систему. Пам'ятайте, що кури завжди йдуть за світлом.

Якщо вам цікаво дізнатися, як Vencomatic Group може допомогти вам перейти із клітинного (збагаченого) утримання птиці на безклітинну вольєрну систему, зв'яжіться будьласка з нашими спеціалістами: Тетяна Аліфанова, менеджер з розвитку бізнесу в Україні компанії "Vencomatic Group BV", e-mail: tatyana.alifanova@gmail.com